

શ્રી ગણેશાય નમઃ

રાજલીલા

નાટકનાં ગાયનો.

રચાવી જપાની પ્રસિદ્ધ કરનાર,

વિદુષ્ઠાસ હેમજીભાઈ ભાવનગરવાળા એન્ડ કો.

શ્રી રાજ્ય નૌતર નાટક સંચાલના માલીક

શ્રી. કરાચી.

સંસ્કૃતિ ત્વના સર્વ પ્રસિદ્ધ કરનારને સ્તુતિ છે.

દિનંદુ પ્રેમમા હરિલાલ વાલજી હાકરે જાણ્યું, — કરાચી.

આવૃત્તિ પહેલી

સંવત ૧૯૭૪

પ્રત ૩૦૦૦

સને ૧૯૧૮

કીંમત ૦—૨—૦

રાજા મહારાજાઓ

નવાઓ, નામદાર સરકારના ધારાસભાના ઓનરેબલ મેંબરો, સેશન્સ જજો, કર્નલો, મેજર, કેપ્ટન, નામદાર વાઇસરાયના ઓનરરી એ. ડી. સી. લેફ્ટેનન્ટ, પોલીટીકલ એજન્ટ, સરકારી સીવીલીયન ઓફીસર, યુરોપીયન સીવીલ સર્જન, એમ. ડી.ની ડીગ્રી ધરાવનારા મોટા ડાક્ટરો તથા દેશી અને યુરોપીયન અમલદારો માં આદરશાહી યાકુતી નામની જગજગ હેર દવા બહુ વપરાય છે એજ તેની ઉપયોગીતાની નીશાની છે—ગવર્નમેન્ટ લેબોરેટરીમાં આ રજવાડી દવા એનાલાઇઝ થએલ છે.

આદરશાહી યાકુતી

અનંગ વિલાસ

ગમે તે કારણથી ગુમાવેલી તાકાત પાછી લાવે છે. પુરુષાતન કાયમ રાખે છે. આ રાજવંશી યાકુતી વીર્યવિકારના તમામ વ્યાધી મટાડે છે. અને વિચિત્ર બનાવી ખરું પુરુષાતન આપે છે. ખરી મરદાઇ આપનાર અને નયના માણસને પણ જીવાનના માફક જોરાવર બનાવનાર આ દવાનો લાલ લેના અમારી ખાસ ભલામણ છે. આ દવા વાપરવામાં ટોણ પણ બતની પરેશની જરૂર નથી. ૪૦ ગોણાની ડોઝી એકના રૂપીઆ દર,

આદરશાહી યુનાની લેપ

ઉમદા દવાઓમાંથી આ લેપ બનાવેલ છે. ખરું પુરુષાતન લાવવા માટે આ લેપ ફેલેડમંદ દલાજ છે. આઝીસ એકની ડોઝીના રૂપીઆ આઠ.

ડાક્ટર કાલીદાસ મોતીરામ-રાજકોટ-કાઠીયાવાડ.

[गुंजरती कॉपीराइट विभाग]

पुस्तकानुं नाम २१४ (१११) - ३११५००।

विषय ५ - : २-४

પાત્રોની ઓળખાણ.

પુરૂષ પાત્રો.

રાજસીંહ.....રાયપુરનો રાજા.

વિજયસીંહ.....રાજસીંહનો ભાઈ.

ભાનુસીંહ.....ભીમપુરનો જાગીરદાર.

મનકસીંહ.....ભીમરાજનો કુમાર.

વિનાદસીંહ.....રાજસીંહનો કુમાર.

ભીમરાજ.....ભીમપુરનો રાજા

દયાશંકર.....રાજસીંહનો મંત્રી (એડમીનીસ્ટ્રેટર)

મુસાહેબ.....રાજસીંહનો પ્રાઈવેટ સેક્રેટરી

હીરાલાલ.....ભીમરાજનો કામદાર.

દયો.....રાજસીંહનો ખુશામતીઓ હજુરી

કાનો.....એક ખવાસ

એ ઉપરાંત ફેજદાર, પોલીસના સીપાઈઓ તથા અન્ય નોકર મર્ગ,

સૌ પાત્રો.

પ્રભાવતિ—...રાજસીંહની રાણી
લીલા.....એક ગ્રહસ્થની છોકરી રાજસીંહની રખાત.
અનુપકુમારી...ભીમરાજની કન્યા વિજયસિંહની પત્નિ.
કાન્તા... ..ભાનુસીંહની કન્યા કનકસીંહની પત્ની
શાન્તા.....કાન્તાની સખી
ગોમી.....એક નિદોષ ખવાસણ કાનની સ્ત્રી
કમળા.....એક વણિક કન્યા
નારંગી.....રાજ માલણ
નિર્મળા.....ભીમરાજની રાણી.
એ ઉપરાંત દાસ દાસીઓ તથા નોકર વર્ગ

શ્રી ગણેશાય નમઃ

“રાજ-લીલા”

નાટકની ઉપરેખા.

અંક ૧લો.

મંગળાચરણ.

સુત્રધાર અને નટીનું નાટ્ય વસ્તુ વિવેચન

પ્રવેશ-૧લો રાજમાર્ગ-ઉંચી કૃળવણીના ગુમાનથી, ઇંગ્લીશ ફેશ નના મોહમાંજ મદમસ્ત બનેલી મીસ લીલા યૌવને બહારના આન દમાં સ્વસ્વરૂપનું વર્ણન કરતી વિચરે છે. દરમ્યાન તેણીની કોલેજીઅન સખી કાન્તા પોતાના પ્રણયેશની ચિત્રિત પ્રતિમાનું ચિંતન કરતી આવે છે. ઉદ્ધત સ્વતંત્રતા રૂપી હવાઈ વિમાનોમાં વિહરતી લીલાને કાન્તા, કૃળવણીનો સદુપયોગ કરવા સમજાવે છે. લીલા તેણીનાં નીતિ તત્ત્વોને પોતાના “છટ નોન્સસ રૂપી” શબ્દના પ્રહારથી નિર્મુળ કરી પેતાની એડીક્ટનોજ કકડો ખરો કરી બતાવી છે.

પ્રવેશ-૨જો રાજકુમાર કોલેજ-કોલેજના અધ્યાપક પોતાના કોલેજીઅનો સાથે રાજસીંહને કોલેજ છોડતી વખતે લીધેલી કૃળવણીનો સદુપયોગ કરવા પોતાના અગાઉના શિષ્ય બાનુસીંહના

ઉદાહરણ સાથે ઉપદેશ આપે છે. અને અંતમાં બધા કાલેજીઓનો કંઈનાધાર કિરતાર પાસે કલ્યાણ પ્રાર્થના કરે છે.

પ્રવેશ—૩જો **મીસ લીલાનું** નિવાસ સ્થાન પોતાના મનમાની તા મુસાહેબ મારફતે સ્ત્રી ચારિત્રથી ચાલાકી ચલાવી રાજસીંહના હૃદયમાં સ્થાન મેળવવા સંબંધી મીસ લીલા વિચાર કરે છે. દરમ્યાન રાજસીંહ આવે છે. બંને વચ્ચે પ્રેમ બંધન થાય છે. તે દ્વારમાં વિનયસીંહ ત્યાં થઈને પસાર થતાં પોતાના લાઇને પરત્રિયાના પ્યારમાં પડતો અટકાવવા શીખામણના શબ્દોથી સમજાવે છે.

પ્રવેશ—૪થો **ભીમરાજનું** દિવાનખાનું અશ્રીણી દાદાર ભીમરાજનું બંધાણીઓ સાથે કસુંબાપાન તેના કામદાર મી. હીરાલાલનું આગમન કામદારના કાવત્રામાં ભીમરાજના સાચા કુમારને કાળા કાળીનો છોકરો કરાવી તથા કાળા કાળીના છોકરાને કુમાર કરાવી જનતાન ખાનામાં મોકલવો તથા કુમારને કાળા કાળીને સ્વાધીન કરવો. કામદારના કપટ તંત્રથી કનકસીંહ કુમારનો કામદાર પર ક્રોધ અને ભીમરાજને વિનંતિ રૂપે બોધ.

પ્રવેશ—૫મો **લાનુસીંહનો** બગીચો લાનુસીંહની પુત્રી કાન્તાનો સખી શાન્તા સાથે વાણિ વિનોદ બગીચાના રક્ષક કાળા કાળીનું કુમાર કનકસીંહ સાથે આગમન કાળો કાળી કનકસીંહને સત્ય બતાવી બાણીતો કરી બગીચાના કામે જાય છે અને કનકસીંહ પોતાની પ્યારી કાન્તાને એક પત્ર લખી વિદેશમાં લાગ્ય લઈ જાય ત્યાં જવાને તઈયાર થાય છે. પત્ર લખતીજ કાન્તા આવી જાય છે. છુપાય છે પત્ર વાંચી જાય છે. પ્રેમી દંપતીનું પ્રણય મિલન

થાય છે. કાન્તા કંચને ધીરજ આપી પોતાના પિતાને વિલાયતથી તાર કરી તેડાવવાનું કહે છે. આદ પ્રેમી જોડું પ્રેમાનંદ મગ્ન બને છે.

પ્રવેશ—૬ ઠા હોટેલ અને બિલિયર્ડ રૂમ ગૃહસ્થો તથા છોકરાનું આગમન. આદ દારૂની દુકાનો અને હોટેલો વગેરેનું દિગ્દર્શન કરવા નિકળેલા રાજસીંહનું આવવું. આન્ડીના બહારમાં બે ફામ બની બિલિયર્ડમાં ઝંપલાવવું. રમતાં રમતાં રાજસીંહ રોકડ સીલીક હારી જાય છે. અને ટેબલ ક્લોથ વગેરે બાળી મુકનાથી જતાં હોટેલની લેડી તેને પોલીસને સ્વાધિન કરે છે.

પ્રવેશ—૭ મો રાજમાર્ગ પોલીસ હાથમાં પકડાયેલા રાજસીંહને રોડ ઉપરથી બાનુસીંહ છોડાવે છે. તેની મુર્ખતા જોઇ કટલોક કીમતી બોધ આપે છે. દારૂના પીકાંમાં રખડવા કરતાં લંડનનાં જોવા લાયક સ્થળો જોવાનું બાન કરાવે છે. અને વિલાયતમાં વધારે ન રોકાતાં સત્વર સ્વદેશમાં સીધાવવા સમજાવે છે.

પ્રવેશ—૮ મો લીમરાજનો રાણીવાસુ કુમારને જુદો કરવાથી રાણી અત્યંત અફસોસ કરે છે. અનુપ કુમારી માતાને આશ્વાસન આપે છે. દરમ્યાન એજન્ટ દુધી ગવર્નર સાહેબ લીમરાજ સાથે કુમારને લઇને આવે છે. રાણીની આર્ત વાણી સાંભળી તેની સાન્ત્વના કરવા સાથે તેણીને તેનો બ્હાલો કુમાર સોંપે છે.

પ્રવેશ—૯ મો રાજસીંહનો મહેલ વિલાયતથી રાજધાનીમાં આવેલો રાજા રાજસીંહ નાટક મંડળી બોલી બેઠો છે. નાટકના એક્ટર વર્ગ સાથે નાટકીય નાય નખરાં અને ગાન તાનમાં મસ્ત બની

રંગ રાગ જમાવી રહ્યો છે. દરમ્યાન દિવાન દયાશંકર આવી પહોંચતાં રંગમાં ભંગ થાય છે. રાજસીંહનાં આવાં અધમ લક્ષણુ જોઇ દીવાનજી અજાયબી સાથે અત્યંત દીક્ષગીર થાય છે.

૨૫૯૧

અંક બીજો

પ્રવેશ—૧ લો પ્રભાવતિનો મહેલ રાણી પ્રભાવતીને ત્યાં લીલાની સમજવટથી રાજસીંહનું આગમન. રાણીનાજ હાથેથી દારૂ પીવાની રાજસીંહની હક. રાણીનો ધનકાર. અને નમ્ર વિનંતિ.

પ્રવેશ—૨ જો લીલાનો મહેલ ગોમી ખવાસજીને પોતાના ભાઈ સાથે પુર્નલગ્ન કરવા લીલાની સમજુતિ. ગોમીનો ધનકાર તિરસ્કાર. લીલાના ભાઈ યશવંતરાવનું રૂકડા સાથે આગમન. રૂકડામાં કરેલી હાંસીથી ખુશામતિયાઓ લીલા સાથે મળીને રાજસીંહને ઉસ્કેરે છે. અને યશવંતની સાથે ગોમીને બળાટકારે પણ પરણાવી દેવાને રાજસીંહ નક્કી કરે છે. દેવો કાંતા ખવાસને બોલાવે છે. રાજસીંહ કાંતાને તેની સ્ત્રી ગોમીને પોતાના શાળા સાથે પરણાવવા સમજાવે છે. પણ કાંતા માનતો નથી. રાજસીંહ તેને મારે છે સખત મારથી કાંતા મરણુ શરણુ થાય છે દીવાન આવી જાય છે. કાંતાનાં મરણુ સંબંધી રાજસીંહને ખુલાસો પુછતાં રાજસીંહ ગુસ્સે થઇને દીવાન પર ગોળી બહાર ચલાવે છે.

પ્રવેશ—ત્રીજો હીરાલાલ કામદારનું મકાન કામદાર પોતાના તાબાના નોકરો સાથે પોતાનાજ રાજ્ય ભીમરાજના ખુન સંબંધી ખટપટ ચલાવે છે. અને ભાણા નોકર દ્વારા ચીફી મોકલી સુરચંદ શેઠને ત્યાંથી કલોરા ફોર્મ મંગાવી તેનાથી ભીમરાજનો અંત આણવાનું કાવતું રચે છે.

પ્રવેશ—૪ ચૌ લીલાનું મકાન ગોળી ખવાસણ પર થતા બુદ્ધિને અવાજ સાંભળીને રોડ ઉપરથી પસાર થતાં વિજયસીંહ પોતાની સાથેના ફોજદારને લીલા વગેરે બુદ્ધિએને પરહેજ કરવા હુકમ કરે છે. ફોજદાર સત્તાવાળાથી ડરે છે. વિજયસીંહ તેને પોલીસ ડ્યુટિનું ભાન કરાવે છે. પાદ ફોજદાર લીલા વગેરેને પકડી લાવે છે. લીલાની નફરતાથી ગુસ્સે થઈને વિજયસીંહ તેણીને ફટકા મારે છે. રાજસીંહ આવી લાગે છે. લીલા વિજયસીંહ ઉપર બ્યલિયારનો આરોપ મુકે છે. રાજસીંહ કોંઈત થઈ વિજયસીંહને હા પાર કરે છે. જતાં જતાં વિજયસીંહ મોટા ભાઈને વતેણુંક સુનારવા માટે શીખામણ આપતો જાય છે.

પ્રવેશ—૫ મો જંગલ એજન્ટ દુધી ગર્વનર સાહેબ સીંહનો શીકાર કરવા નિકળ્યા છે. સાહેબનો ગોળી બદ્દાર ખાલી જતાં અચાનક આવી લાગી વિજયસીંહ સીંહને સંહારે છે ને સાહેબને ખચાવે છે, વિજયસીંહ અને સાહેબ વચ્ચે આજથી ફરેંડશીપ બંધાય છે. અને ભીમરાજનો કેસ ફરીથી ચલાવવાની વાતચીત થાય છે.

પ્રવેશ—૬ ડો બગીચાનો રસ્તો કાન્તા અને કનકસીંહ બન્ને પ્રણેહાં દંપતિનો પ્રણય આનંદ તથા પોતાને ગાદી મળશે અને

સાહેબ આવતિ કાલે ફરીથી કેશ ચલાવશે તે સંમતી કનકસીંહની
જાતચીત. બાદ પ્રેમી દંપતિનો અવલૂચિત આનંદ.

પ્રવેશ ૭ મો કોરટ કેશની બરાબર ચોકસાઈ રાખવા એજન્ટ ડુધી
મવર્નર સાહેબ પોતાના ચીટનીસને સુચના કરે છે. દરમ્યાન બાનુ-
સીંહ આવી લાગે છે. અને સાહેબના બોલાવાથી તિજ્યસીંહ. કન-
કસીંહ તથા કાન્તા પણ આવે છે. કેશ ચાલે છે લાણીની તથા
મુરચંદ શેઠની બુખારી તથા ચીટીની સાખીતિની હીરાનાથ પર
ભીમરાજના ખુનનો ગુન્હો સાખીત થતાં તેને ફાંસીની સજા થાય
છે. અને ભીમરાજની ગાદીએ તેના કુમાર કનકસીંહને નિયુક્ત કર-
વા સાથે ઇશ્વર સ્તુતિ અને કંબનીઓના નાચ સથે દરબાર ખર-
ખાસ્ત થાય છે.

અંત્ર પ્રાણે.

પ્રવેશ—૧લો વિજયસીંહનો મહેલ અનુપકુમારીના પોતાની
સખીઓ સાથે તસરો. વિજયસીંહનું આવવું. દયાવ્રતા કાગળોમાં
પ્રભાવતિના પત્ર પ્રાપ્ત થતાં તે વાંચીને વિજયસીંહનું તેણીની
મદદે જવા તૈયાર થવું. અનુકુમારી તેને જમીને જવા સમજાવે
છે બાદ પ્રેમી દંપતિ પ્રેમનંદ સાથે જાગૃતવૃદ્ધતાં જાય છે.

પ્રવેશ—૨જો લીલા રાણીનો રહેઠાણ પોતાના ખુનને ગાદી વારસ
ખનાવવા માટે લીલાનું મુઠાહેબ સાથે પોતાની શેક્ય પ્રભાવતીના
કુમાર વિનોદસીંહને મારી નાખવાનું કાવતું. રાજસીંહ આવી લા-
ગતાં તેને પણ સમજાવી વિનોદને માર કરવા ઉરકરે છે બોજો

રાજસીંહ વિનોદસીંહને મારી નાખી લીલાના કુમારને ગાદી આપવા કચ્છ થાય છે.

પ્રવેશ—૩મો જગત. માર્ગ વિજયસીંહ સધુ વેશે પ્રભાવતીને સહાય આપવા જાય છે. ત્યાં માર્ગમાં સાધુ રૂપે ફરતા મંત્રી દયાશંકર સાથે અન્યયળી ભરી રીતે મુલાકાત થાય છે. દયાશંકર પોતે કેવી રીતે જમી શક્યા તેનું વર્ણન કરે છે. મંત્રીજીને જીવતા જોઈ વિજયસીંહ અત્યંત ખુશી થાય છે. ખન્ને જણા સાથે મળીને પ્રભાવતીની મદદે જવા નૈયર થાય છે. દરમ્યાન રાજ માલજી નારંગી ત્યાં થાંભો નીકળે છે. નારંગી તરી વેશે વિજયસીંહને પ્રભાવતીના મહેલમાં લઈ જાય છે.

પ્રવેશ—૪થો અઘા. વિનોદ મહેલ લીલા સાથે રાજના આગમનની વરદી દેવો ખાસ જાય છે અને બીજી તરફથી નારંગી વિજયસીંહને લઈને દાખલ થાય છે. વિનોદસીંહની જગાએ પુતળું મુકી વિનોદને બીચીપત્તા કાઢી માં જુવવી લઈ વિજયસીંહ રવાના થાય છે. ગાદી લીલા સાથે રાજસીંહ આવેછે લીલા રાજસીંહને દારમાં લટકાવવા રવાના થઈ જાય છે. લીલાની મુચના મુજબ વિનોદસીંહને દુલ્હાના નાખવા રાજસીંહ દંડ નિશ્ચય કરે છે. અને વિનોદના પુતળાને વિનેદ પાત્રી દુલ્હામાં પેટી દે છે.

પ્રવેશ—૫મો બેઠકાવા રૂઠ જોડાંટ દુધી ગવર્નર સાહેબને મુસાહેબ વિનોદના મુલુના રાજાવાર આપે છે વિજયસીંહ તે સમાચાર અસત્ય હોવાનું જણાવે છે અને દિવાન દયાશંકર સાથે વિનોદસીંહને રજુ કરે છે. સાહેબ ખન્નેને જીવતા જોઈ અન્યયળી સાથે ખુશી થાય છે. વિજયસીંહ મુસાહેબનાં કાવત્રાં ખુલ્લાં કરે છે. સાહેબ

ગુસ્સે થઇને કાવત્રાં ભારને પરહેજ કરવા વિનયસીંહ તથા દયા-
શંકર મંત્રી સાથે રાજપુર તરફ રવાના થાય છે,

**પ્રવેશ—૬ ઠા રાજમાર્ગે રોક પર થઇને સાહેબ પસાર થતાં કમ-
ળાનું કલ્પાંત સાંભળી, શું થાય છે તે જોવા છુપાય છે. ખીચારી
ગરીબ બાળા ફાજદાર તથા મુશ્કાહેબને પોતાની બેન પર ગુજરત્તા
જુદમની ફરીઆદ કરે છે. બન્ને જણા તેણીને તરછોડીને ચાલ્યા
જાય છે. સાહેબ ગુસ્સે થઇને દેવા ખત્રાસના મકાનની અંદરનાં
માણસોને પકડી લાવવા હુકમ કરે છે સીપાઇઓ લીલા વગેરેને
પકડી લાવે છે. વિનયસીંહ લીલાને ચિકકાર આપે છે. ગોખી પોતા-
ના પર થતા જુદમની ફરીઆદ કરે છે અને નારી વેશમાં લપાઇ
રહેલા દેવાનો સાથ જોયી નાખી વિનોદસીંહ તેને ખુલ્લો કરે છે.
સાહેબ ગુન્હેગારોને પરહેજ કરી દરબારમાં લઇ જાય છે.**

**પ્રવેશ—૭ મો દરબાર પાપીઓનો ન્યાય થાય છે. ન્યાયને અંતે
મુસાહેબ તથા દેવાને ફાંસીની અને લીલાને જીંદગી ભર કેદની
સજા થાય છે. લીલાનો અફસોસ, રાજસીંહને પદબ્રજ કરી તેના
કુમાર વિનોદસીંહને ગાઢીએ બેસારવામાં આવે છે. રાજસીંહને
પોતાના જીવ કૃત્યોનું ભાન થતાં તે સર્વની હામા યાચે છે, બાળ
કુમારના વાલી તરીકે વિનયસીંહને નીખી કુમારને તખ્ત નહીન કરે
છે. ત્યાર બાદ આપણા રાજ કર્તા નેક નામદાર જ્યોર્જ મહા-
રાજની કલ્યાણ પ્રાર્થના થવા સાથે અમારો આ નાટક સમાપ્ત
થાય છે,**

શાન્તિ:

શાન્તિ:

શાન્તિ:

॥ ૐ નમ સિવાય ॥

શ્રી રાજલીલા

નાટકનાં ગાયનો

સુત્રધાર તથા નટી— ૧

જય જય જયકર જય જગ ત્રાતા

શીવ સુત શારદ શુભ વરદાતા

ભારતમાં પારથ સમ બ્રાતા

આપી કરે શ્રીહરિ સુખ શાતા.....જય જય૦

લીલા—

૨

કેશનેબદ્ધ લેટી જેન્દલ મેન આહા વેલ પોલીશન

પ્રેટી, પ્રેટી, પ્રેટી, માઇ યૌવનની

બહાર બની રંગ ભરી રંગ વાહુવાહુ

કાન્તા—

૩

નમી નમી નયણા (ર)થી હું નીરખું છું નાથ મારા
સ્વપ્ને ભેદ બહિહારી

રહું રંગતથી નાથ તણી મળા.....નમીનમી

હું હરજેથી પ્રેમ નેમ પાળું

વાક્ષા વિનવુંને વેગે વધાવું

રંગ રીતિ, પાળું પ્રીતિ

હુંયે હુલ્લવું હેત ધરી લાલા.....નમીનમી

કાન્તા—

૪

સમજ સારી સ્વીકારી લે દિત ચિતધારી

વિચારી. વિચારી, લે ચાલ તું સુધારી....સમજ

લીલા-ને તું હોંમીઆરી સારી ભુખને ભમાવું ભારી

મારી ક્ષિઆરી ન્યારી

ન્યારી ન્યારી યુક્તિ મારી માણું સરદારી સારી....સમજ

હું છું સુખિઆરી સારી ચિતને ચળાવું ભારી

માણું મેળ સરદારી

ભારી ભારી શક્તિ મારી થાઉં સુખકારી સારી....સમજ

સર્વ—

૫

વિભુવર જમધર જીવન જગતન.

વિભુવર પ્રભુ હુઃખ હર સુખકર.....જીવન૦

સંલુણા સુખના સુંદર શિખર શોભાવે

ગિરીવર શુભના

વિશ્વારામ સુખાધામ મુદ્દલાર મનહર.....જીવન૦

દિનના દયાળુ કરુણા કરી ભારી

દિન બંધુ તેં દિલધારીને મનવાંચિત આપીયું,

હે દેવ ધિ દેવા હું સેવા કરું છું

કર હૃદયલ મુદ્દલ જગપતિ શ્રી મોહારી

તનથી મનથી મનથી નમું તુજ પદ નરવર....જીવન૦

લીલા—

૬

બાંસુરી બજાઈ લટ જમના કનાઈ

પુન વિલક સુનાઈ દિલ બીચ છાઈ છાઈ...બાંસુરી૦

સોલ સુરન સોં લીન લીન રસ

મોહની લગાઈ મન બીરહાનલ જગાઈ

મોરી બીવળ ધાઈ બોરી વૃજ લુગાઈ.....બાંસુરી૦

હાંહાં સુધતાન લગાઈ, મધુર મધુરની કેમલ મીલાઈ
 સંપુરન ચક્ર સુક્ષ્મ રાગિની
 શુનીજન મીલકર ગાઈ બજાઈ.....બાસુરી૦

લીલા—

૭

ઠંડાલા તુમ પર વલિહારી
 મનહારી છું નારી છાતલડી છે રઢિયાળી....ઠંડાલા૦
 પિયુજી ખ્યારા મન હુર મારા
 દીલથી જરીએ ગાણું ના ન્યારા, વા-લા-મા-રા
 રાજ૦-મધુરી સુખથી ઠંડાલ લખીં વેણુ વઢી
 ચિતકું ચોથું છે તેં નારી.....ઠંડાલા

વિનય૦—

૮

વિચાર વારવાર તું-ખોટું નહિ લાગતું જરી
 રાજ કાજતું તું લાન તો ભુલ્યો છું
 સત્ય વચન તું બંધુ જરા ખોલ (૨)
 વધશે વીરા તોલ
 સત્ય હું કહું લાઈ ગણી સત્ય હું કહું.....વિચાર૦
 રઘુપતિ જેવા આહા ધર્મના ધુરંધર

પિતૃના વચને રાજ મુખરે ત્યાગ્યું દુઃખ અતિશે દાખ્યું
 સિતાએ દુઃખ સાંખ્યું પણ સત્ય ન ત્યાગ્યું....વિચાર૦
 સત્યથી આખર સહુનો સુખમાં જય થાય
 સત્ય આ વાક્યો જાણીદો તું માની લે.....વિચાર૦

કનક—

૯

મુરખી મારી વિનંતિ હરે ખરેખરે
 અધમ દિવાને અતિ ઉંધું સમજાવ્યું
 જાળ પર જાપુ શીઠ રોષિત બને છે ?....મુરખી
 જાપુજી તમે છે મતિ યમ ભુલ થાય છે ભારી
 જાણ્યું નહોતું આવું પરિણામ બુઝું આવશે
 પિતાજી દંડે હું પ્રણામ
 જાપુજી બહુ થક છે વહુ વિનંતિ.....મુરખીવ

કાન્તા—

૧૦

પ્રાણ પ્યારા પતિ નિરહુ આગને બુઝાવો
 ઝટ આવો દયો દહાવો શીઠ શરમ મુકવો
 અંગ અનંગ અતિ અઢળાવે

અંચળ ચિતડાને અમકાવે.....પ્રાણુ૦

વિરહીનીમત વિરહી બાણે

અવિરહી ઉર શું પરમાણે

શ્યામ સુંદર કમર રાજ હુગવો

હુશવો મનાવો ઉર આનંદ ઉભરાવો આ....પ્રાણુ૦

કાન્તા—

૧૧

પ્રિતમ ખ્યારા છો મારા હૈયા કેશ હાર

ધારૂં આપ અર્ધ શીર સ્વામી વારંવાર

કનક-રંક મારી કરણી વનિતા મનકરણી

પ્રેમ મારી સંજે કીશું સુખ મળનાર....પ્રિવમ૦

પામી દ્રઢ પ્રેમ મેમ પ્રિયતમા નિલાવળે

કાન્તા—નિલાવળાર પ્રેમનો શ્રીકંત કિસ્તાર છે

કનક—વાહ ખ્યારી દેકતારી શાણી છો સુબળ

કાન્તા—મારૂં ખ્યારા પ્રભુ મારા જીવન આધાર....પ્રિતમ૦

નિર્મળા—

૧૨

નાશ થયું સદુ સુખરે અવિદાશી તં નાખી દુખને દરીએ

પ્રાણ થકી તન ન્યારો મારો, જીવનની આશા દગતારો
 નયનોથી કીધો છે ન્યારો જન્મ મયો છે અકારો
 સખી સમયને માન હઈ સંચરીએ

સાખી.

માતૃત્વ શોકથી શું વળતાર ધરને ધીરજ
 દેવ દયાળુની દયા સફળ યોગ કરનાર.....નાથ થયું

દયાશંકર—

૧૩

આવા કર્મહીણ છે કનિષ્ઠા લીધું કર્મ નાય થાયે
 નોતમ નખરદાર નાચ લારી ગાય ખુશ થાયે....આવા
 વાળ ઉપર વહાલ ધીંગે જોર જણાવે છે,
 મૃદુંગના રણુકર જેજ મંદુક બતાવે છે
 આવજાવનો અટકાવો અસ્થિનામમાં જોળાવાવે....આવા
 કાલાવાલા કમી કાલના મજા કરી આવે
 વ્યાજ વટાવે લાંબો લમ્બો અરથ લાખ લાવે
 તેનાથી લાખનાર આજ પીવેસી ચીતારે.....આવા

ગરબો ૧૪

હે ચિત્ત માફં એ ચોરી ગયો ચત્રબુજરે
 પરાણે પ્રેમ પંથી લગાડી ગયો પ્રીતરે
 નમી, નમી, નમી, નમીને નાથ ના રહ્યારે લોભ
 સ્થાન થકી સમજાવી કરી ગયો કોલારી.....પરાણે૦
 મોહને મુખ થકી માગિયુંરે મીઠી મને અધરામૃત આપને
 બુઝાવ જાથમાં ઘાલીરે લાગેલ તને ત્રંબહારી તાપને
 ભાગ્ય હીણીએ મેં ભરીન પ્રસારિ બુજરે.....પરાણે૦
 યાદ કરતાં તે અરરર પ્રીતિના સરરર
 છુટે કુવારા છરરર
 ગયા મેઢી, થઇ ઘેઢી, સાહેબી, જા ંહેલી.....ચિત૦

અંક ૨જો.

અભાવતી—

૧૫

અરે ભલા બુપ તું શાને ભમે છે
 પ્રિયા તજ પરની પ્રેમદા ગમે છે.....ભલા બુપ૦
 પરદારા પાસે જતાં પાયમાલી થાશે

પછી પુરે પસ્તાશે નીચ નારીથી રમે છે.....ભલાં

ચેતી ચિતે ચાલે ત્યારે ભારે ભુલ ભાળે

પછી પરિન વૃત પાળે તેથી સંતાપ સમે છે....ભલાં

પ્રભાવતિ—

૧૬

ત્યાગો ંહાલા કાં મુને

જળમાં મીન સમી કીધી છે પ્રીતિ

ખ્યારા તજો ના મુને.....ત્યાગો

દુઃખ ઉરરે, ભરપુર છે, સુખ દુર છે, તનડામાં મુને....ત્યાગો

આવી મતિ સુઝી કહો તજતાં ન આવે જરા શરમ

રાજસીંહ—ખસ ખસ મેં જોઈ રીતી પ્રીતિ

પ્રભા—વાહ ! દાનાઈ દીપાવી ધન્ય ખ્યારને!!!....ત્યાગો

લીલા—

૧૭

એજ ખ્યારે પીયો પીયરવા

તુમ સંવરીયા, હરં હીયરવા, પિયા સુંદરવા....એજ

સેજવામેં સંવારં—હાં હાં.....એજ ખ્યારે

કુલ માળા, શુભ લાલા, ગલનમેં ધરાવું

રસગસ કડ અડ રતિ રસ પીલાવું

રસીલે નીઝાવું—

રંગીલેલ રસીલેલ જીવવા

વડ તુમને હાં હાં હાં હાં.....એલ પ્યારે

દયાશંકર—

૧૮

કુર કુકર્મથી તું લે અવાર હું કરે

ધીકરે છે ખરે દીન ના કરે, ના ફરે, ના કરે.....કુર૦

પ્રભુ થકી નથી ધાંધરે અવાર, સત્ય વાત બાણ બાણ

વીસર આવીતી વિગ, અલ સુનીતી રીત,

સત્ય વાત તું ઉચાર, કરે જે દીધાં.....કુર૦

વિજય—

૧૯

કળ બળને તું ઓઠી દે,

છે હાણ, મન ન બતાવે.....કળબળ૦

ધર્મ્ય હેસન, તું અજ્ઞાન, હે સેવાન.....કળબળ૦

મન મેલું મુઠ મતી છે તારી

નીચ નારી ઓઠી દે ને તું જુઠી વાણી

પાપી તું નારી મેં મન ધારી

જરી સુખણ, તણ દે હાણ, ન થા નાદાન....કળાબળ

વિજય—

૨૦

સુધારભાઈ તુજ આલ— (૩)

કુટીલ કર્મે કસાગે કાંઈ ભાઈ.....તુજ આલ૦

મદન જંગે તું રમે રંગે,

નીચ પ્રસંગે, અનાંધ ઉપંગે

કાંઈ ન ધરે નીલી ચીલી તું અંગે

પાપીની ખીલી કાચ ! જરા મોચ (૩)....તુજ આલ૦

કાન્તા—

૨૧

આય કોલાં લે પીતું રંગે લયું

રંગે લયું, લયિયું લયું.....આય૦

રંગ લરી રાત્રી વીજતું વડાલધી

મારા વડાલાની સાથ અત્રી લડ માઠથી.....આય૦

મદ લરી માજતી માનીતી માનથી

મારા મોહનજી મલકાવ માન પાનથી.....આય૦

કાન્તા—

૨૨

ચાળા મુઠોને મરમાળા,

કેનકે-રસીકડી રામા, શાણી પ્રિય શામા—૫—ચાળાં

કેનકે-રજની રમાડો રંગ અંગના ઉમંગમાં,

કાન્તા-ઉમંગે ને રંગે પધારો— રસીકડી

કેનકે-રસીક રમાણી આજ આંખા છો હાથમાં,

કાન્તા-પ્રેમથીરે પહેરો આ માળા— રસીકડી

સર્વ—

ધન્ય અતી સુદીન આજે સાનંદ સાજે

મંગળ નાદે, બહુ બાજે, બાજીંત્ર અતિ

સુખકર સરકાર, કચેરીની અતિ બહાર (૨) ધન્ય અતિ

તાતાથે તાતથે દીમ. દીગથે દીગ દીમથે

છક છક છુમ, છક છક છુમ, કંચુકી કરતી

સુરના સરિખી, ઉજલી, સુજલી કચેરી છે ભરી

અમર આ સરકાર સુખી રહો સરદાર

જય જય કરતું હે પ્રભુ.....ધન્ય અહિં

અંક ત્રીજો

૨૪ ગરબો

સહી સહી થાકી શામ શામળારે હાં હાં,
 હમયાની કુંજે હજાવું હરી છેલડા,
 શાને કરો વાર શામળારે હાં હાં,
 ગોવિંદ ગોપ સહુ સંગ મળી હાં હાં,
 રાસ રમોને હરી આવો અલખેલડા શાને કરો
 મારે છે મુજને મેણુકાં સગાં ગારાં
 બોલે છે બહુ વાંકાં વેણુલાં હો
 લાલા તારાં લાગે છે લોલક નેણુકાં
 નણુદી હસી કહે નટવર બોલાવે
 વરવાં વઢે વળી નેણુલાં હો.....લાલા તારા
 હમયાનું હેત હરી હમયામાં હોયે
 બોલી બતાવે શો લાલ છે રે લાલ લટકાળા
 બહાલા વધાવીએ, આવો ચોવારીએ
 પ્રેમ નેમ સાથ વાટ ઘાટ છેરે લાલ લટકાળા....સહી

અનુપ—

૨૫

પધારો પીયુ ખ્યારારે લળી લળી વીનવું લાલા....પધારો
 પ્રેમ પનારે પ્રિતમ ખ્યારા દાખલ રાખીઆ દીલદારા
 પધારી પાળે પ્રેમતણાં પ્રિય ખ્યાલારે.....પધારો

વિજય—મુદ્દ ભરમુર્તિ સુધા ધામની ઝાંખીશ ંહાલી દીલ જામિની
 યાદ કરીશ નિશદીન આ બોલો બાળારે
 મધુર મુખ વાળારે.....પધારો

અનુપ—

૨૬

પિયુજી ચાલો ખ્યારા, વિનવે દીન દારા

અંતર આનંદ થાયે, પ્રિતી પુરી પરખાયે

વિજય—શાણી સલુણી શોભે, શાંત શાંત શાંત....પિયુજી

અનુપ—શીળી ચંદ્રિકા શોભે, હૃદયું હરખાતું લોભે

વિજય—પ્રેમી જન પ્રિતે પામે, ંહાલ, ંહાલ, ંહાલ....પિયુજી

કીલા—

૨૭

આવોજી આવો આધી વીતી જાતી રેન,—આધી

વિતે રેન, વિતે રેન, વિતે રેન—આવો

આયો નહિ પ્રાણ તલપે બાલી, છતીયાં જોખનવાલી

ગાલપેં બિંદી કાલી—

ઘેટી કરી ખ્યારા વીના, જીયરા ઝુરાયે ચોગુના

રસ ખસ, કીને રંગ લીને વશકીને જીને.....આધી

હીલા—

મનહર મોસે ખોલો જાની (૨) છતયન લગાયકે
 દેખો દેખો પિયારે (૨) મુખ મુદલર મલકાયકે
 સુંદર મંદર રાસ રમે હે, મનમહદ મુની જન ડો...મનહર
 રતી રસ રસલીન રંગે, રસખસ રતી યન જને
 નહિ નહિ મળ્યો, નિત નિત મુઝે તલ સાયકે....મનહર૦

દયાશંકર—

સત્ય ક્રુધું મારૂં ધારૂં સુખદ સદા સૃષ્ટિમાં રથાપે
 શાને ભમે ચિત્તડું મારૂં.....સત્ય૦
 રગ રમ રજક ભર્યું ભુપતિનું જે પર સંકટ છે વિપતિનું
 વિભુ શુદ્ધ કરો મુજ મતીનું
 વિપતિ સંકટ વિદારૂં સારૂં.....સત્ય૦
 નીચ હરામી પશુ ન થાયે માનવથી તો કેમ થવાયો
 નીમક હરામી નીચ મનાયે
 તે પદ હું નવ સારૂં ધારૂં.....સત્ય૦

વિજય—

પ્રભુએ મુજ પર પિય મે'ર કરી
 મમ ખ્યારે વિરામ આધાર
 દયાળુ આ દીલ વિભુ મેળવ તું
 ધરણી તળમાં શુભ લાગ્ય ક્રુણે.....પ્રભુએ૦

દયાળુ વિષુ દીવ નીરાશ બને
 મુમંત્રી થકી ભુપ મુખ લહે,
 ભુકાળે બરખાદી, બ્રહ્મ કુમંત્રી છે દયાળુ સુતંત્રી છે
 આનંદ આને જો તેજ મલે—ધરણી.... પ્રભુએ.

નારંગી—

૩૧

જો રાજ મહેલમાં મેળાવું તો માડું નારંગી નામ સાચું
 જો માડું નારંગી નામ પ્યાડું.....એ રાજ
 રાજરૂણ સુંદર ને સત્ય બતાવું બતાવું
 જો માલણની ખુબીઓ બનાવું
 સુધારે રાજકાજ ંડાલા વિજયજી
 થાશે શ્રી હરી રાજી રાજી
 વિજયની વેલ વેલી ફળશે ફાલી—માડું નારંગી....એ રાજ.

પ્રશ્ન—

૩૨

જાઓ જતન કરી પ્રિય વીર,
 સહે કેમ દીવ, શોષાય શરીર, નેત્રે લયનિ નીર....જાઓ.
 વિજય-સહાય કરે જગનાથ, દુહાઓ ના મુજ માત
 દુઃખ દુરે જશે ખાસ, સુખ થશે ખરેખાત.....જાઓ.
 પ્રશ્ન—સુધરવા કાજ અશા તુજ બ્રાત,
 વિજય-કડું દુર આપ તણા પરિતાપ
 ધરી નહિ ઉર જરી અરિતાપ
 આપો દીવમંહી યશ ભરી છાપ.....જાઓ.
 વિનોદ—બાઉ નમન કરી ધરી ધીર, કડું નહિ દીલ,
 ન થાઓ અધીર, માતુ દીલગીર—

રાજ—

રે નવ સંકોચાળે મુજ મનડા ધાયું પ્યારું મુકરર કર
 મીસ લીલા માટે મનડા તનડા ધર્મ કર્મનો પરહર કર
 છે લીલા પ્યારી ઘટ ઘટ ઘટ, તે ઘટમાંના લયધર ધર ધર
 બસ પ્રેમ નેમથી પાછો ફરતાં અતી તીત મનશાસન ધર
રે નવ=

કમળા—

૩૪

આહા ! આ અનીતી આવી અહો કેને કહેવી ?
 નથી દાદ અમને મળતી, શી રીતે સહેવી ? (રાબલ) ૩
 અહા ! રાજની રીતે લાજ નથી રહેવી,
 અરજદાર અન્યાયેથી—મરે ડર દેખી (રાબલ) ૩
 આપી ન્યાય ઉલટો સઉને, લખે લાંચ લેવી
 અતી દુઃખ દેનારા છે કથા કેમ કેવી—(રાબલ) ૩
 નથી કેા ઉગારે એવું જગતમાં એથી.....અહા=

વિજય—

૩૫

વામી નામી કુકર્મી ધિક ધિકાર
 અતીશય તારા ગુના, રાખી ના જરી મણા
 પાતકીપણા..... વામી=

તીક્ષણ આ તલવારથી ચીરત રગ રગ સાર
 વામા અંગ વિચારતાં બનું હાય લાચાર
 પાપી છે પુરી સાર વામી=

વિનોદ—

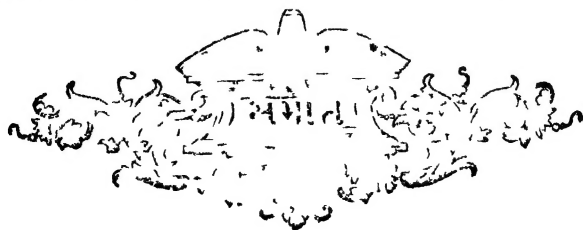
૩૬

અહા કુટીલ કરમ કરનારો પાપી આ રહ્યો રે
 દીન દીન બગડ્યો બુરી લતમાં
 નિશદીન દુહ્યા સજન જગતમાં
 મદમાં મસ્ત થઈને બાઘડ બહુ બન્યો રે—૩....અહાં
 શીલા ઉપજી નહિ આ તનની
 નાહક મારી ભારે જનની
 દીલની રહી ગઈ દીલમાં વાયે ના વયે રે—૩....અહાં

સર્વ—

૩૭

હિંદ તણું કરજો કલ્યાણ, રાજ્ય કરો કિંજ જોજ સુબાણ
 કરી વીમળ અમલ હરી બળ બળ દળ,
 કીર્તિ, દીપ્તિ, પ્રિતિધરી નીતી જળ સ્થળ
 શરમ કરમ ધરમ હરણ, અનીતી આચરનારાઓને
 અરી અરીને, લય લારીને, લય કરીને, દુરજનને
 અવીચળ આપો અમલ અનુપમ
 અનીનાશી પ્રતિ અમ વાણી.....હિંદ તણું

વગર ઈજાએ વાળ કાઢવા માટે

બાદશાહી સાબુ

બાદશાહી સાબુ—સફાઈથી વાળ દૂર કરવા માટેજ.

બાદશાહી સાબુ—ચામડીનો અસલી રંગ રાખે છે કાળા પડતી નથી.

બાદશાહી સાબુ—હિંદુસ્તાનમાં હજારો દુકાનો પર મળે છે.

બાદશાહી સાબુ—વાપરનારાઓ સંપૂર્ણ સંતોષ પામ્યા છે

બાદશાહી સાબુ—ચામડીના તમામ દર્દ નાબુદ કરે છે.

બાદશાહી સાબુ—દર દપતે વાપરવાથી નુકશાન જાતુંજ નથી.

બાદશાહી સાબુ—ગુપ્ત ભાગેના વાળ સારી રીતે કાઢે છે.

બાદશાહી સાબુ—ત્રણ સાબુના એકસ એકનો રૂ. ૧, પો. ચાર આન્સ.

હિંદુસ્તાનમાં જગે જગે વેચવા માટે એજન્ટો જોઈએ છે.

સફેદ વાલ કાળા કરવા માટે

બાદશાહી હેર ડાઈ

આ પીળાંબ એકજ વખત લગાડવાથી સફેદ વાલ કાલા કુદરતી રંગ જેવાજ થાય છે અને મહીનાના મહીનાઓ સુધી કાલા રંગનું માલમ પડે છે બાદશાહી હેરડાઈથી લાલ પીળા રંગના વાલ નહિ થતાં અસલ કાલા સુંવાલા વાલ થાય છે કીમત બાટલી એકના આઠ આના પોળ્ટેજ બુદ્ધ કીમત બાટલી ત્રણના રૂ. ૨ પો. બુદ્ધ.

સર્વે જાતનો માલ મલવાનું ડેકાલું:—

સી. સી. મહાજન એન્ડ કું.

શેખ મેમણ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ

જાહેર ખખર

અમારી કંપનીનાં નીચલાં નાટકનાં ગાયનોની ચોપ
ડીઓ જ્યાં અમારો મુકામ હશે ત્યાંથી નીચલી કીમતે
રોકડેથી મંગાવ્યાથી મોકલવામાં આવશે.

ચોપડીનું નામ	કીમત.
બીદવમંગળ ઉર્ફે સુરદાસ	૦—૨—૦
શ્રી લલિત વિજય	૦—૨—૦
સુરેખા દરજી	૦—૨—૦
નાગર ભકત	૦—૨—૦
નીલમ-માણિક	૦—૨—૦
મનહર-મેના	૦—૨—૦
યોગ કન્યા	૦—૨—૦
મહાશ્વેતા-કાદમ્બરી	૦—૨—૦
જોહરે શમશીર... ..	૦—૨—૦
શ્રી જયમતી	૦—૨—૦
માતૃ પીતૃ ભકત પુંડરીક	૦—૨—૦
ઉર્વશી-પુરૂવા... ..	૦—૨—૦
હોથલ પદમણી... ..	૦—૨—૦
જસલ તોરલ	૦—૨—૦
ખીરખલ બાદશાહ	૦—૨—૦
ચંદ્ર પ્રભા	૦—૨—૦
અવીણુ-સાગર	૦—૨—૦
કનક-કેશરી	૦—૨—૦
યોજનગંધા યોને ભીષ્મ પ્રતિજ્ઞા	૦—૨—૦

માલીક-વી. એચ. મનીપુરીઆ એન્ડ કો.
શ્રી વિજય નૌતમ નાટક સમાજ.

